

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 13/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om gemensamma utredningsgrupper

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 24 oktober 2002 en proposition med förslag till lag om gemensamma utredningsgrupper (RP 186/2002 rd) till förvaltningsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningssekreterare Mari Aalto, justitiedepartementet

- överkommissarie Keijo Suuripää, inrikesministeriet
- överinspektör Marja Kartila, finansministeriet
- statsåklagare Jukka Rappe, Riksåklagarämbetet
- överinspektör Timo Riissanen, Staben vid gränsbevakningsväsendet
- biträdande chef Robin Lardot, centralkriminalpolisen
- överinspektör Anssi Kartila, Tullstyrelsen.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås en lag om gemensamma utredningsgrupper. En behörig förundersökningsmyndighet i Finland skall tillsammans med en behörig myndighet i en främmande stat kunna komma överens om att inrätta en utredningsgrupp för förundersökning av ett visst brott. I lagen skall finnas bestämmelser om inrättande av gemensamma utredningsgrupper och om deras verksamhet.

Befogenheterna för en främmande stats myndigheter i Finland föreslås bli utvidgade så att en främmande stats myndighet kan hålla förhör på

förordnande av undersökningsledaren. Genom de föreslagna bestämmelserna genomförs i Finland det rambeslut om gemensamma utredningsgrupper som Europeiska unionens råd har godkänt i juni 2002. Lagens tillämpningsområde skall dock inte begränsas till medlemsstater i Europeiska unionen, utan en gemensam utredningsgrupp skall kunna inrättas med vilken främmande stat som helst.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2003, då rambeslutet skall genomföras nationellt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Genom den föreslagna lagen sätter Finland i kraft ett rambeslut av Europeiska unionens råd av den 13 juni 2002 om gemensamma utredningsgrupper. Innebörden i rambeslutet stämmer överens med bestämmelserna om gemensamma utredningsgrupper i konventionen, upprättad av rådet på grundval av artikel 34 i Fördraget om Europeiska unionen, om ömsesidig rättshjälp i brottmål mellan Europeiska unionens medlemsstater. Konventionen är mycket omfattande och det kan ta lång tid innan medlemsstaterna har satt den i kraft nationellt.

Gemensamma utredningsgrupper kan tillsättas redan nu med stöd av lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden (4/1994). Men vissa bestämmelser i rambeslutet kräver ny lagstiftning på nationell nivå. Med tanke på praktiska situationer anser utskottet det viktigt att lagens räckvidd inte begränsas till medlemsstaterna i Europeiska unionen, utan att gemensamma utredningsgrupper också kan inrättas tillsammans med tredje länder. Finland har till exempel haft en del gemensamma utredningsgrupper tillsammans med Ryssland och Estland.

Enligt lagförslaget kan en behörig förundersökningsmyndighet tillsammans med en behörig myndighet i en främmande stat ingå en överenskommelse om inrättande av en gemensam utredningsgrupp för förundersökning av brott. I Finland är polisen vanligen den behöriga förundersökningsmyndigheten, men också en tullmyndighet och gränsbevakningsväsendet kan komma i fråga när en förundersökning ingår i deras ansvarsområde. Med beaktande av bestämmelserna i lagen om gränsbevakningsväsendet (320/1994) kan en gemensam utredningsgrupp praktiskt taget aldrig komma i fråga när gränsbevakningsväsendet utför en förundersökning.

I Finland är myndigheternas befogenheter, precis som det bör vara, ordnade så att det är förundersökningsmyndigheterna, som inte inbegriper åklagarna, som utför förundersökningar av brott. Det är dock inte helt uteslutet att åklaga-

ren är närvarande i en utredningsgrupp inom ramen för förundersökningssamarbetet mellan förundersökningsmyndigheterna och åklagaren, påpekar förvaltningsutskottet.

Enligt 3 § i lagförslaget arbetar utredningsgruppen i Finland under finska myndigheters ledning och tillsyn i enlighet med finsk lagstiftning. Förundersökningen leds således av undersökningsledaren i enlighet med förundersökningslagen (449/1987). I 4 § 3 mom. föreslås de som ingår i en utredningsgrupp få större befogenheter än i gällande lag. Enligt förslaget skall också en tjänsteman från en främmande stat få hålla förhör. Detta skall vara tillåtet bara med undersökningsledarens förordnande och under dennes ledning och tillsyn om den stat vars tjänsteman det är fråga om tillåter det.

Av motiveringen till propositionen framgår det att ett förhör alltid måste hållas i enlighet med finsk lagstiftning och med respekt för den misstänktes rättigheter. Innan en tjänsteman från en främmande stat ges rätt att utföra förhör måste undersökningsledaren försäkra sig om att tjänstemannen känner till vad lagarna i Finland säger om detta.

Det behövs samarbete mellan förundersökningsmyndigheterna speciellt i bekämpningen och uppdagandet av internationell och organiserad brottslighet. Samarbetet måste vara snabbt och övergripande för att kunna tillgodose de krav som bekämpningen och undersökningen ställer. I detta hänseende tillförs förundersökningsmyndigheternas arbete ett nyttigt tillskott, när de gemensamma utredningsgrupperna kan utnyttjas effektivare.

Enligt beräkningar från inrikesministeriet kommer polisens kostnader på årsnivå att öka med ungefär en miljon euro på grund av gemensamma utredningsgrupper.

Av de orsaker som nämns i motiveringen till propositionen och på grundval av erhållen utredning finner utskottet förslaget nödvändigt och lämpligt. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Förslag till beslut

FvUB 13/2002 rd — RP 186/2002 rd

Förslag till beslut

På grundval av det ovanstående föreslår förvaltningsutskottet

att lagförslaget godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 29 november 2002

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent

vordf. Pertti Turtiainen /vänst

medl. Janina Andersson /gröna

Nils-Anders Granvik /sv

Valto Koski /sd

Esko Kurvinen /saml

Lauri Kähkönen /sd

Kari Kärkkäinen /kd

Paula Lehtomäki /cent

Pekka Nousiainen /cent

Heli Paasio /sd

Aulis Ranta-Muotio /cent

Pekka Ravi /saml

Petri Salo /saml

Arto Seppälä /sd

Marja Tiura /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto.